

Передплата
на >РУСЛАН< виносить:
в Австроїї:

за цілий рік	20 кор.
за пів року	10 кор.
за четверть року	5 кор.
за місяць	1.70 кор.

За границею:

за цілий рік: зі щоденною	
висилкою 7 доларів, або 12	
рублів: з висилкою двічі	
в тижні 5½ долара, або 10	
рублів: з висилкою що субо-	
ти 4½ долара, або 9 рублів,	
Поодиноке число по 10 сот.	

Телефон Редакції ч. 1484 — Кonto почт. щадницї ч. 98.704.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возвмеш милости і віри не возвмеш,
до руске ми серце і віра руска.« — З Русланових псальмів М. Шашкевича

Входить у Львові по днях
крім неділі руских свят
о 5½ год. по полудні.

Редакція, адміністрація
експедиція >Руслана< при
ул. Оссолінських ч. II, партер
(фронт від ул. Тихої). Експе-
дитія місцева в Агенції
Соколовського і пасажі Гаве-
мана.

Рукописи звертає силино-
на попереднє застережені.

Рекламації неопечатані в
вільні від порта. — Оголо-
шення звичайні приймають
ся пошті 20 с. від стріч-
ки, а в >Надісланім< 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні повідомлення по 30 сот.
від стрічки.

Жалі наших москвичів на „Гоненії“.

(Δ) Часописи наших москвичів обидвох таборів, і Королівців і Дудикевичів, перевопнені гіркими жаліями розпути на „Гоненії“. Прислухаймо ся близше сим жаліям, оскілько они оправдані і основані.

Пригадуємо, що подібні жалі і проклони на Українців (мазепинців) і на правительство підняли були наші москвичі перед двайзяті роками, коли представники австрійського правительства заявили були Русинам, що правительство може пособити розвитку Русинів як тих, значить, оскілько они змагають до національного і культурного розвитку як самостійного і окремішного народу, бо сей розвиток не суперечить австрійській державній ідеї. Тоді то Русини-народовці зір али після памятної сеймової заяви п. Романчука з 25. листопада 1890 р. всякі спілки з москвичами котрих змагання ініціювали ся з нагоди процесу Ольги Грабар recte Adольф Іванович Добрянський і з нагоди переходу Гнилиця на православ'я (за тим же зробив Наумович), і станули на основі самостійної політичної організації („Народна Рада“) і окремішних клубів в сеймі а відтак і в державній раді.

Однак хитрий >малоросс<, як звик себе звати Богдан Андрієвич Дідицький, умів переманити вже осеню 1892 р. частину народовців до нової спілки з москвичами популярним у нас окликом опозиції проти П

ляків і правительства, в чім пособляли на-
віть велими ревно радикали, і так в марці
1893 зробила ся та нова спілка з москви-
чами під назвою >консолідації в сіх руских сил<. Почали ся те-
пер спільні комітети, спільні віча, а ском-
промітовані політично Грабарівським процес-
ом і Гнилицю справою, осоромлені мор-
ально наслідком роздрапання >Общероль-
ничого Заведення< і міліонової підмоги з
Росії вийшли москвичі значно зрагабілі-
товані коштом народної ідеї українсько-ру-
ської. Скілько баламутства і шкоди через
сю з милітну консолідацію внесли наші
москвичі у широкі верстви народу, як тоді
самі народовці помагали на місці просві-
тних чигалень закладати читальні Качков-
ського, як помагали до сейму і державної
ради на ново вводи москвичів, як се то-
ді вихіснували деякі польські політики, ви-
двинувши нібито консервативних Starogusinów, про се вже багато писано, хоч не
зовсім ще основно і точно і про се колись
видасть істория предметовий есд.

Підбадьорені таким нечуваним щастем
і надзвичайними успіхами москвичі, підох-
чені до того ще й новославянськими поль-
ськими політиками, упосні такими побідами,
що могла до держ. ради впровадити Мар-
кова, Глебовського, а до сейму Дудикевича,
до чого на жаль руска опозиція про-
мостила їм дорогу, відкрили они вже зовсім
шелом і з 1907 р. виступили зовсім
явно із своїми змаганнями, а триумфальний
похід для гр. Бобрінського і генерала Вла-
димирова устроений москвичами до Львова

а звідси до Заболотовець і Королівської Бе-
режниці і все, що з тим визало ся та з
найдрібнішими подробицями було описане
в >Галичанинъ<, ствердило лише в сгодеся-
ті раз всі ті змагання наших москвичів,
які почали ся в 30-их роках XIX ст. за
впливом Погодина et cons. а заходами Зу-
брицього, Головацького, Дідицького, Наумови-
ча et comp. а стверджені актами матерія-
лом (перепискою Погодина, виданою Попо-
вим, перепискою Лебединцева, виданою в
Київ. Старині, перепискою Головацького вид.
дра Студинського в Наук. Тов. ім. Шев-
ченка), а тепер також процесами Площан-
ського, Добрянського і т. п. в Галичині і на
Буковині.

Нічого дивного, що австрійське прави-
тельство покинуло становище терпеливого і
байдужного обсерватора а взяло ся до об-
орони і до опезеки свого встановлення, ба
що навіть і деякі часописи і політики поль-
ські, котрі так нянчили starorusinów і ви-
хіснували їх до спинування національно-
культурного розвитку і поступу Русинів,
почали протиати очі і приглянувшись ся
близше змаганням москвичів, почали остига-
ти в своїй протекції. Ось причина, чому
ічерашній >Галичанинъ< в >письмѣ вѣ-
Вѣны< добре відомого вічного медика Ща-
вінського розводить жалі на польське дневни-
карство, на правительство і на >украино-
філовъ воспитаныхъ іезуїтами иполь-
ськими шовинистами для борбы съ рус-
скимъ народомъ.“ I >Галичанинъ< і >При-
карп. Русь< представляють розязане мос-
квофільських >обществъ< на Буковині і

О. П. А. Шеган (R. A. Sheehan).

Мій новий сотрудник.

Оповідання із записок ірландського пароха.

Переклав Володимир Держирук.

(Дальше).

Капітан не був ще убраний, лишаю отже
вдовицю в передпокою а сам вийшов на двір,
задержав ся перед дном і любував ся видом
збурених морських філь. Минуло може пів годи-
ни, вім вернув я до кімнати. Не треба було вже
представляти вдовиці, вона сама представила ся
капітанові і одержала від него обітницю, що
скаже за нею слово на першій сесії податко-
вої комісії.

Ніколи ще справді не був я такий лихий і
так щасливий рівночасно.

О. Летбі скінчив а я поглянув на него
пригноблений.

— Лихо діється ся! Вісім шинків в селі, що
має всіго триста родин!

— Пропало! — одвітив він, неначе відчу-
ваючи докори совісти.

— А — додав — моя візита була хосеною
з іншого боку. Дала мені доказ, що Кампіон
навернув ся!

— До чого?

— До обовязків зглядом Бога, Церкви і
людів.

— Немислимо! Закликав я з подивом і в
одній хвилі ставув переді мною образ сеї побож-
ної дівчини, що так журала ся безбожностю

своєго батька. Як часто, як горячо молила ся
о се, як багато наймала служб Божих і кілько
разів причащала ся на се намірене! Кілько разів
бачин я її, як по св. Причастю вдивляла
ся у виставлені Найсв. Дари! Я відгадував її
думки, знаючи, що просить Ісуса о сю ласку. А
кілько разів очі свої, позні благання і болю, звер-
талася до Божої Матері і благала її євавлення
її від сеї журби. О, колиб мужчици знали, як ба-
гато болю і неспокою справляє для ніжних сер-
деч, що не съмлюю виявити свої журби, їх
байдужність для съятої релігії, то певно церков
не оплакувала би тілько невірних її збунтованих
своїх дітей!

Говорю отже до о. сотрудника:

— Нехай вас Господь Бог благословить!
Яким однак чином довели ви його до такої по-
прави?

— Була праця — одвітив, спаленівши, —
не одного дня, ані не одних відвідин. Закладав
я довго вали довколо твердині! Вкінці зачав я
їти підбоями і твердиня піддала ся. Скажіть ме-
ні, отче добродію, чи чули ви коли про >Галь-
ціона<?

— Чи чув я про >Гальціона<! Чи є мужчи-
на, жінка або дитина від скель Могеру до о-
строва Ахіля, щоб не знали, що Кампіон більше
їого любить, чим своїдитину? Чи не розказува-
ли в кождій хаті здовж побережа з думою і пе-
реляком про те, як в часі бурливих днів на роз-
тайних фільях гнав сей кораблик в натягненими
вітрилами, значив свій шлях піною, зникав в
пропастях і знов вискачував на вершки філь!
Люди переривали свою роботу, спирали ся на
рискалах і поглядали з переляком на сі перего-
ни з вихром по морю? Чи сторожа побережа не

слідила за ним далековидами і не кликала: Се
божевільний Кампіон із своїм чортом! А щож
ви — отче — знаєте ще про >Гальціона<? —
спітав я.

— Багато зі слуху а чимало з власного до-
свіду, — одвітив.

— Не скажете хиба, що ви його огля-
дали.

— Не тільки що оглядав, а їздив і був на
вім керманичем; зазнавав я також на нім чи-
мало тревоги і радості так, як Кампіон!

— Се неможливо! Також Кампіон нікому,
крім доноски, не позволяє увійти до того кораб-
лика!

— Скажу отже отцю добродієви, що я їз-
див ним кілька разів з капітаном. На доказ мо-
жуть отець парох випитати мене з того, що від-
носить ся до вітрил, стовпів ітд.

Як бачу, мій сотрудник зачинає бути ве-
селий. Сказати правду, не дуже мені се подобає
ся, я волів би, щоб він умів заховати гідність
своєї шати. Але щож — окружено! Цікава річ,
як се далеко зайде?

— Менше що до ваших моральних відо-
мостей, скажіть радше, отче добродію, як вспі-
ливи приборкати Кампіона?

— Се довга історія, буду старати ся роска-
зати її як найкоротше. Знаю, що до кожого
серця інша дорога провадить, рішив ся я отже
спробувати і в тім случаю відповідної стежки
До селянина найліпше трафити, розмовляти з
ним про жніва, до рибалки — про неводи, до
спортивця п. о коні. Се в певній мірі диплома-
ція, без якої ліпше було би обійти ся, та се не-
можливо.

— Дійсно — замітив я. — Природа люд-

заборону їх бурсам держати учеників такими яскравими красками, начеб се були зовсім безвинні і непричастні в нічім смірені янгята, дзвонить у великий дзвін на тривогу, щоби боронити ся проти «єврейско-мазепівської мафії», взывають до устроювання від сотками і тисячами по краю, котрі мають бути «предохранительна міська гора» і для Галичини (звісно, на злодію шапка горить!) І перша виступила 10 мая в «Народнім Домі» «руська студенческа молодеж», котра відпекує ся «будто бы ними велась пропаганда въ пользу русской государственной идеи» і при сїй нагоді пролила крокодилові слези задля розвязання київської «Просвіти».

Але приглинямо ся близше тим невинним, непричастним, в нічім, московським бранчникам. Ось депутат Марков 11. мая вносить «запросъ къ правительству» в держ. радї в справі ославленого дра М. Глушкевича і висловлює ся там, що «его вважали організатором „паломничества галицких крестянъ въ Почаевъ“ 18 серпня 1908 та додає, що се паломничество, «своимъ на это разъ массовымъ характеромъ имѣло цѣлью протестъ противъ насильственной латинизаторской и полонизаторской дѣятельности пол. графа и въ настоящее время львовскаго митрополита Андрея Шептицкаго».

Так відзиває ся про князя Церкви бувший священик, брат бувшого редактора «Галичанина» Ос. А. Маркова, котрому крилоши митроп. капітули недавно виправили (яко автору, між іншим, памфлету на св. Йосафата) парадний похорон майстерствийний.

А тепер послухаймо, як з другого та бору москвичів відзиває ся «Галичанинъ» в ч. 94 в 12. мая в новинках п. з. «Честная компанія» про дѣяльність славного Феодосія М. Марушака і его товаришів дра М. Глушкевича і проф. Онуфрія О. Гецева, яко діячів т. зв. «русскої народной организації» в Княжолуці і в Підбережу. Сам «Галичанинъ» вказує „що по воскресенямъ и празднікамъ, даже въ запрещеніе времена устроивалась платныи игры съ музыкою а попойкою“ і що тим способом ширить ся „соблазнъ и деморализація“, оповідає, як в Підбережу дра М. Глушкевич і проф. О. О. Гецевъ явили ся в селі, що там «говорилъ дра М. Глушкевичъ, проф. Гецевъ и Марушакъ», що „изъ рѣчи дра Глушкевича собраныи поняли только то, что митрополитъ Шептицкій Польськъ и Уланъ“ і »послѣ своей рѣчи бесѣд-

ська є дуже крута. Під гору не можна дістати ся поземою доріжкою.

— Не люблю навіть тіни підступу, ненавіджу скрітість, однак не бажав би я собі, щоб Кампіон діздав ся, що я підійшов його в такий невинний спосіб.

— Чоловіче! — закликав я. — Не будьте дитинні з тими докорами і не виставляйте на пробу терпеливості слухача, що завмирає з цікавости. Подумати тільки: сей муж потрафив приборкати Кампіона!

— Було се отже так: Знав ся я трохи на човнах, зачинаю отже про сей предмет говорити з Кампіоном. Він однак не дав ся взяти на се. Заходжу отже з іншого боку. Питаю, чому не бере участі в поїздках в Гальвен. Він одвітив, що не любить прогульок на міліні здовж берега. Суироти сего замітив я найспокійніше, що говорили люди, неначеб то «Гальцов» був добрим судном тільки при легкім вітрі, а при сильній під колибається ся. В одній хвили вибухнув страшним гвівом. Сего мені саме було треба. Ми зачали сперечати ся а закінчили тим, що капітан запропонував мені участь в прогульці судном в найближчий неспокійний день. Не знаю, чи пригадують собі отець парох сю бурю 18-го чи 19-го вересня. Була вона сильніша, ніж того я собі бажав, та слово сказали ся, треба було його додержати.

(Дальше буде).

никъ самъ рукоплескалъ и кричалъ «ганьба», не знати, м трополиту ли или собѣ за сказанный рефератъ. Марушакъ говорилъ о мѣстномъ приходнику, взыдав людемъ, що не пускали его въ читальню. Проф. Гецевъ взы аль крестьянъ, що говорили по русски; крестьяне недоумѣвали и говорили: да вѣдь же мы говоримъ по русски!

Всего того вже самому «Галичанину» за багато і він додає від себе ось яку замітку:

«Удивительно, что люди образованныи, якъ дръ Глушкевичъ и проф. Гецевъ вяжутся съ такими людьми, якъ г. Марушакъ, которому дръ Дудыкевичъ выдалъ въ галицкомъ соймѣ не весьма лестное свидѣтельство въ отвѣтѣ украинофиламъ на ихъ упреки говоря: „У вѣсть (украинофилъ — ред.) такихъ Марушаковъ, куда ни плонь, нѣйдетса!“ Слова тѣ, а радище плевки, падають теперь на голову самого дра Дудыкевича, такъ якъ теперъ не только среди украинофилъ но и въ его «парафії» нашлись якъ видимъ Марушаки въ лицахъ дра Маріана Глушкевича и проф. О. О. Гецева. „Честная компанія!“

Для нас, скажемо се отверто, зовсім оно не дивне, бо якѣ їхало, таке здібало! Але поступоване такого Куріловича, що недавно спонекріяв Е. Е. Епископа Чеховича, поступоване такого Маркова що плюгавить Е. Е. Митрополита (і на все те Українско-руський клуб мов би води набрав в рот!), поступоване такого Глушкевича і педагога Гецева стає ясним доказом, що супроти всого того можна ще чудувати ся терпеливості правительства а крик на мінімі «гоненія» показує ся тут криком розпещеного, розвезеного і примхованого дігвака.

Хто сидить на галицкім Митрополичім престолі?

(Дальше).

Але злобний та переворотний чоловік скаже, що то всю було обдумане наперед, щоби стати Владико-Митрополитом та користуватись митрополичими добрами.

Так може говорити тілько сей, що не хоче бачити тих всіх фондацій, тих всіх жертв, які Митрополит дотепер зробив і які не устає дальніше робити.

Так може сказати тілько сей, що не знає Митрополита, яке провадить, обмежаючи всі потреби до минімум до крайності.

Нехай пригляне ся тому постови, умертвленю, покуті, молитвам, яким Митрополит відає ся в монастирі Студітів — в Скнилівській Лаврі...

Ми бажали би між ворогами Митрополита знайти такого одного тілько, щоби він будучи богатим, укінчивши право та фільософію, здавши три докторати — як то наш Митрополит учинив — вирік си того всого, вступив в монастир, убрали ся в чорну рясу, підперезав ся ременем, заложив на голову каптур, піддав ся строгому правилу, строгій аскезі, постив, умілив від умертвлення, до крові себе катував..

Покажіть хотіть одного!

А чому учинив так наш Митрополит?

Тому, що такі в принципі, такі засади его життя!

Виречи ся съвіта, а жити для Христа!

Придивім ся его великий любі від нашого обряду!

Змінив свій латинський обряд, щоби принести наш всіми зневажений..

Тому хож скоче сумнівати ся об тім, чи Митрополит любить наш обряд, — коли его один з нас!

Митрополит обряд наш так знає, та розуміє, як певно ві один з тих, що хочуть уходити знатоками обряду; съміло можемо сказати, як ві один з нас! Але він его також так любить, як ніхто з нас.

Кілько то з нас съвіщеників — вже не говорю про съвітських — свій обряд понижав, легковажить, на заховуючи строгого его припісів?

Але ту насуває ся нам на ум закид, який

дуже часто дасть ся чути, наче би Митрополита є се вина, що тілько наших людей покидає свій обряд та змінює его..

Але ж на милість Божу! Будьмо справедливі! Що наші парохіяни, чи то на селі, чи в місточку, чи в місті Львові переходят на інший обряд, то поминувши інші причини, ніхто так не винен, як ми самі! Миж їх отці духовні! Ми їх безпосередні пастирі! Миж їх учителі! Миж обовязані знати їх потреби наскрізь!

Що наші жінки, доньки, сини, зяті — як факти съвідчать — зневажають наш обряд, то ніхто інший не винен, тілько ми самі! Миж їх мужі! Ми їх батьки! Ми — вільно — напими поведеннями таку впоїли в них любов до обряду, до нашої віри, що они, бачучи ті наші переконання — висмівають, топчуть, плюють на нас! Хто ж сему винен, що наші рідні діти плюють на наші переконання, — чи також Митрополит?

Хто ж є ворогом нашого обряду, чи Митрополит, чи самі съвіщеники?

Приглинямо ся дальше єго поведеню зглядом духовенства!

Поведене Митрополита зглядом підчиненого духовенства є так вирозумле, так лагідне, є лучше вітцівське, після слів св. Письма:

«Всѣхъ быхъ вся, да всяко нѣкая спасу» (І. Кор. 9-го).

Ні оди парох зглядом сотрудника свого не є так в поведеню своїм приступний, як наш Митрополит так, що отверто можемо сказати, що ми не маємо над собою Архієрея Митрополита, що має власть, але маємо отця, що має вітцівську любов до підчиненого ему стада.

(Конець буде).

Політичний огляд.

Австро-Угорщина

В розправі над регуляміном провідник христ. суспільників др. Гесман, обговоривши властивий предмет, звернув ся також на політичне поле і словами виміреними до Слав. Єдноти закликав до відвороту з сутічів, у які она загнала ся, до залишення радикальної демагогії, а до відвороту на поле дійсної позитивної роботи. При сїй нагоді вказав др. Гесман, маючи на тямці положене в Чехах, що так дальше не може бути, що спрія вимагають нового упорядковання, але при тім зазначив, що христ. суспільники стоять твірко за єдностю німецьких сторонництв.

На промову д-ра Гесмана відповідав широкими виводами др. Крамарж, а хоч єго промова звертала вістре проти німецьких сторонництв, все ж таки можна з неї відчути змагання Слав. Єдноти до відвороту на дорогу позитивної роботи. Христ. суспільна Reichspost витас сю прояву і сподіває ся можливого порозуміння, однак N. fr. Presse обливає сї сподівання зимною водою і різко виступає проти Гесмана за те, що він домагає ся нового уладження відносин в Чехах, котрі кождий незапоморочений загорілець мусить признати неможливими. При такій демагогії N. fr. Presse годі сподівати ся якоєв злагоди німецко-ческого спору мимо того, що вже й ческі хліборобники ухвалили взяти участь в переговорах, розпочатих міністрам-предсідником.

Посольська палата відбуває сьогодня засідання а дальші засідання по зелених съвітах почнуть ся аж після середи.

Кошутівські дневники промовчують вражені промови Кріштофого, зате Pester Lloyd приписує їй незвичайне значення. Рух за виборчою реформою обхоплює весь край, дарма, що гр. Андраші у відкритім письмі остерегає виборців з одного боку перед Юстівцями, котрих демагогія революційна довела Угорщину до такого розладу і розстрою, але з другого боку також перед вибором Кріштофого. Годзи і т. п. прихильників загального і рівного права виборчого, котре в єго очах є нещастем для Угорщини (властиво тілько для верховлади мадярських вельмож). Гр Тісса на своїх поїздках промовляє за конечностю порозуміння з Австрією і проти самостійного банку, але також піддержує мадярську верховладу, остерегаючи виборців перед залицянем до немадярських народностей.

Заграниця.

Після офіційної французької виборчої статистики відомо доси 591 виборчих вислідів, а іменно вибрано: 248 радикалів і соціалістичних радикалів, 93 республиканців з лівіці, 29 независимих соціалістів, 74 зединених соціалістів, 71 консерватистів, 59 прогресистів і 17 националістів. Республиканці з лівіці зискали 11 мандатів, зединені соціалісти 19, националісти 1 мандат; консерватисти стратили 9, радикали і соціалістичні радикали 21 мандатів, прогресисти 1 мандат.

Кретийські народні збори зложили присягу вірності грецькому королеві мимо всяких відраджувань зі сторони держав; зате магометанські члени народних зборів внесли проти сего протест. Молодотурки розвинули в Солуні велику агітацію в цілі урядування мітингів з протестами проти присяги вірності Кретийців.

Виборча система в Бельгії є, як відомо, пропорціональна (і тепер при нагоді виборів у Франції ведено горячу боротьбу за такою системою). Наслідком сего виборча боротьба в Бельгії не є так дуже завзята. Є се одинока користь для краю. Через сю систему політичні відносини є більше сталими, а народне заступництво є виразнішим образом дійсних відносин і успосіблена в краю. В неділю 22. мая мають відбутися там вибори, під час котрих ліберали є злуці з соціалістами виступлять проти католицької більшості. Не можуть они дарувати сего, що католики дістають від правителства на свої вільні школи міліон франків підмоги. Але ж забувають на се, що колиб католики відобрали з сих шкіл своїх 400.000 учеників і післи до правителственных, то правителство мусілоб ложити на се 21,450.000 франків. Своєю дорогою крик, який піднесли вороги католиків, причинився до скріплення єдності серед останніх. Католики виступають до боротьби в обороні свободи шкіл і в певні побіди.

Точкою тяжести політичного положення в Німеччині під сю пору є непорозуміння між парламентом а палатою панів в справі предлоги виборчої реформи. Справа так замотала ся, що годі її поки що розвязати. Можна припускати, що парламентарний центр буде голосувати проти цілого начерку виборчої реформи, бо за постановами палати панів заявили ся доси лише вільні консерватисти. Отже вигляди на скоре остаточне полагоджене нової виборчої реформи є дуже ліхі. Противенства між палатою панів і парламентом є надто велики, щоби дали ся розвязати в мирній дорозі.

Продаж бідховити передплату.

Н О В И Н К И

— Календар В суботу: руско-кат.: Еремії прор.; римо-кат.: Боніфатія. — В неділю: руско-кат.: Неділя Мироносець; римо-кат.: Сош. св. Духа.

— З причини всепольських провокаций на львівській університетті ректорат духовної семінарії зневодений був нині здергати питомців від викладів і в сім напрямі зложив о. ректор др. Жук відповідну заяву у богословському деканаті. Всепольська молодіж послуговала ся супротив питомів ординарними, обидними словами, всього роду кризами про руску літературу (в I. peryodzie nic nie było, w II. nic nie niem, a w III i IV. nic nie będzie), та остренем „circular“ зі словами: „to na alumnow“. Є всяка надія, що університетські власти війдуть в сю справу та положать кінець тій буті та простаковатості.

— † Борис Грінченко. Дня 10. с. м. о 3-ї год. в день відбула ся в Софійськім соборі в Київі панахода по помертвому письменнику Б. Грінченкові. Все українське громадянство прибуло, щоб принести щиру молитву за невисипущого працьовника на українській ниві. На панаході прибули старий батько небіжчика Бориса та мати дружини небіжчика М. Грінченкової, член 3-ої державної думи Л. В. Лучицький, член 1-ої думи барон Штейнгель, професор М. Грушевський, М. Лисенко, Н. Васilenko, артисти: М. Садовський, Л. Лівицька та інші, співробітники „Ради“, „Літ. Наук Вістника“, „Села“, „Української Хати“, „Рідного Краю“, „Кіевскихъ Вѣстей“,

представники українських видавництв, ученики середніх шкіл, студенти та багато інших.

Тіло покійника вирадила вдова з Оспедалетто до Київа. Домовина буде переїздити через Львів, але, що точно не знати коли, тому львівська руска громада відступила від наміру, віддати громадну честь покійникову на зелізничім двірці.

В „Раді“ піднесено гадку видати всі твори пок. Грінченка окрім збіркою.

— Галицькі і буковинські москвичі на службі Росії. Шпіонаж галицьких і буковинських москвичів в хосені Росії спонукала австрійські власти заняти ся близше нашими москвичами, заглянути до їх обществ, до протоколів і кас. Початок зробило буковинське правителство і по переведеній ревізії замкнуло чотири кацацькі гнізда шпігуниства і рублехастства в Чернівцях. Навіть „руський пансіон“ в Чернівцях займає ся шпігуниством. Відкрите несподіване, аби „девушки“ виховувано на російських шпілів. Очевидно, що пансіон запечатано, а многонадійні „девушки“ розігнано на приватні квартири. Та не лише в Чернівцях, але і на провінції Буковини кацаці грали ту саму ролю.* В Сереті зроблено відомо в тамошніх кацацьких бурсах і зараз розвязано „Нар. Домъ“, „Русскую Дружину“ і бурсу. Рублі і шпігуниство в Сереті розвивало ся на великі розміри. В слід за Буковиною взяли ся галицькі власти до москвичів. „Прикарпатська“ донесить з розпукою, що в Коломиї замкнено „Братство св. Архистр. Михаїла“, яке удержує бурсу загарбану капанами з народовецьких рук і обернену на інститут до виховання народних зрадників, російських шпіонів і рублехастів. Рескрипт намісництва в тій справі доручено др. Дудикевичу дня 11. с. м. Чим дальше в ліс, тим більше дерев. Поживемо, побачимо ще ліше, яка то була „литературна“ єдність наших москвичів з державною Росією.

— Збори Шевченкового Комітету в Київі. В понеділок 9. мая в міській думі вілбуло ся засідане обєднаного Комітету в справі будови памятника Т. Шевченкові у Київі. Головою зборів був міський голова І. М. Дяков; на нараду прибули члени Комітету: Н. Біляшівський, В. Бражніков, А. Вязлов, М. Грушевський, Д. Кобець, В. Кричевський, В. Леонтович, Е. Чикаленко, В. Науменко, М. Синицький, А. Русов та І. Шітковський. З іногородніх членів Комітету нікого не було. Відкривши засідання, голова І. Дяков, запропонував вшанувати встанем пам'ять бувшого члена обєднаного Комітету, а нині небіжчика Бориса Грінченка. Після вшанування, секретар Комітету І. Шітковський ознайомив Комітет з тим, що робить ся в справі поширення збору жертв на памятник Т. Шевченкові. Тепер Комітет розсилає як і раніше, відозви видав „Час“ з закликом складати жертв на памятник Т. Шевченкові. Відозви розсилаються ся: духовенству, потребительським крамницям, сельсько-гospодарським та кооперативним товариствам.

Друга справа така. Як відомо, д. Фесенко прислав був на памятник жертві, 1 000 карбованців, в тим, щоб его представником в Комітеті був І. Стешенко, але, зважаючи на свої передні постанови, Комітет не знайшов можливим, щоб в обєднаній Комітет входили члени з доручення окремих осіб. Далі Комітет затвердив членами-дорадниками таких дд., що зібрали більш 300 карб. на памятник: Миколаєва (Харків), д-ра Гребенюка (Петербург) і представника київського Українського Клубу. Они мати муть право участі вже в слідуючих засіданнях обєднаного Комітету. Крім сего постановлено звернутися з проханнем до власників гранітних копалень, щоб они подарували граніту під памятник.

На засіданні Комітету між іншим постановлено для побільшення фондів уладити прогулку на пароході на городський остров Жуків. Сю прогулку рішено урядити на другий день після зборів жюрі, тобто 16. ст. ст. мая, щоб в ній взяли участь і члени жюрі.

Жюрі складає ся з таких осіб: художники: Васильківський, Гінзбург, Іжакевич, Пімоненко, Сластіон, Труш; громадські діячі, письменники та учені — Біляшівський, Мих. Грушевський, Олек. Грушевський, Коцюбинський, Лисенко, О. Левицький, Науменко, Русов, київський городський голова Дяков та предсідатель Полтавської Земської Управи Лизогуб; головою жюрі вибрано академіка Позена, що зробив проект памятника Котляревському в Полтаві. Академіків Репіна та Беклемішева, що зважились бути головою жюрі, постановлено просити приняти участь в жюрі хоч членами єго. Ухвалено поручити інженерам зробити дослід ґрунту на місці, де має бути памятник, бо зважі стародавнього Київа кажуть, що близько коло того місця було колись провале. Як б виявилось ся, що ґрунт не міцний, то під фундамент закопані будуть се осені бетонні палі, а 26. ст. ст. лютого 1911 року в день 50-ліття смерті Тараса будуть урочисті закладини і посвячені місця. Деято в художників через членів комітета звернулись з проханнем, щоб відсунуты хоч на місяць речинець, назначений для присилки проектів на конкурс, але Комітет не призначав можливим зробити сего і речинець осталася той самий се — 14. мая, а жюрі має зібратися 29. мая. Є думка уладити в осені для побільшення грошей на памятник українську ху-

доjnю та архітектурну виставку в Київськім Городськім Музеї.

(„Рада“).

— Курс пожарництва в Чорткові. Львівський „Сокіл“ одержавши 500 К запомоги з „Дністра“ на пожарну організацію у східній Галичині уладив оноді І-ий 4-дневний окружний курс пожарництва в Чорткові, а небавком має уладити ще більше таких курсів в повітових містах. Курс відбувся в дніх від 5. до 8. мая включно, а заняв ся ним широ окружний „Сокіл“ з Виганки при помочі інтелігенції з Чорткова. „Сокіл“ в Виганці доставив всяких потрібних приборів пожарних з „Народний Дім“ в Чорткові відступив салю і подвіре на вклади. На почалік львівського „Сокола“ зголосило ся на курс 32 учасників. Були се переважно відпоручники пожарних „Соколів“ з чортківського і сумежних повітів, а також кількох Січавків. Наука відбувалася ся рано і по полуночі і заняла разом 24 годи часу. Викладали: п. Ост. Кравець з Львова практику і теорію пожарництва, сигнали і організацію пожарних сторожі на селі; місцевий лікар др. Ар Бачинський про скору поміч лікарську в наглих випадках, а проф. Косак учив гімнастичних вправ. В неділю по полуночі відбувся ся публичний іспит, вперед практичний з приладами, а потім теоретичний в салі „Нар. Дому“. До іспитової комісії належали адвок. др. Горбачевський, яко предсідатель і всі три учителі курсу. Іспит випав зовсім вдоволяючо, а присутній на нім чортківський староста Макаревич висловив ся про вислід курсу з повним признанням. По іспиті роздано учасникам съїдівця, а вечером засіли всі курсисти в запрошеними гостями до спільнога свяченого. Попливлись промови і патріотичні співи, а в бесідах висказувано вдоволене з відбутого курсу.

— Комета Геллея. Віденська обсерваторія астрономічна обчислила довготу хвоста комети на 30 міліонів км, отже земля мала би перейти через її хвіст в ночі в 18. на 19. с. м., бо віддалене комети від землі буде виносити тої ночі 22 міліони км. Дивно, що комета має такий довжезний хвостик, а годі її відшукати на небозводі. Вчорашної ночі також не мало людей вибрало ся на узгір я коло Львова на оглядане комети, але надармо. Аж по 20. мая, коли комета появить ся на західнім небозводі, буде її можна докладніше бачити. Обставини так однак складають ся, що й тоді комета не буде такою величавою, як можна би сподівати ся. Саме тоді припадає повна місяця, який своїм съїтлом притягнеть блеск комети. По повні дні 25. мая зачне місяць пізніше сходити, але тоді знова комета буде віддалювати ся від землі і буде съїтити щораз слабше. Взагалі величива так шумно заповіданою кометою Геллея має бути менша чим лотовою кометою „1910 а“.

— Промова Рузвелта. В авлі берлінського університету наговорив б. президент Рузвелт багато правди Німцям, а також іншим народностям, які бажали би для себе справедливості, а самі поводять ся з другими слабшими народами несправедливо. Але чи слова Рузелта найдуть послуг у тих народів?

— Скаження у собак. Львівський магістрат пригадує розпорядок в справі обезпечення псові перед ширенем скаженінн. Пси господарські мають бути все привязані. Вільно пускати пси на улицю лише в сильних і густих намордниках, або вести на шнурку. Інакше псаєрник має обовязок кожного пса спіймати, а видача спійманого пса заборонена ему найстрогіше. Не вільно брати з собою собак до трамваїв, публичних локалів і парків. Переступлене сего розпорядку буде строго каране.

Оповістка

— З Золочева. Філія Русского Товариства педагогічного в Золочеві уладжує перед феріями безплатний приготовляючий курс до гімназії, що розпочне ся 23. мая с. р. коли зголоситься ся бодай 5 учасників. Замісцеві кандидати можуть найти приміщене на час курсу о бурсі „Просьвіти“ за оплатою 20 К Зголошується ся до голови філії д-ра Костя Танячкевича в Золочеві. — Виділ.

— З Болещева. Повітове віче учит. відбудеться дні 22. мая с. р. в Борщеві о год. 3. по пол. в салі „Сокола“ з рефератами: а) Материнні в дослідні; б) правне і суспільне становище народ. учительства.

— Памятник бл. п. Д. Танячкевичеві. Для 14. с. м. (субота) о год. 11. перед полуночю відбудеться в Закомарі посвячене памятника, який жертвами прихильників пок. о. Данила Танячкевича здвигнено на могилі. — Комітет

— Копичинцях дні 16. с. м. (понеділок лат. Зелених съят) відбудеться ся загальні збори: Філія Товариства „Просьвіта“, філія товариства педагогічного і „Самопомочи“. Загальні збори філії Товариства „Просьвіта“ зачнуться ся о 10 год. рано. „Самопомочи“ о 2. год. пополудні. „Самопомочи“ о 4. по полуночі.

„Дністер“ в 1909 р.

(Конець).

Позичок уділило Товариство в протягу р. 1909.: на скрипти 433 штук на 381.540 К., на векселі 2029 штук на 1.830.726.17 К., разом 2462 штук на 2.212.266.17 К., сплачено скріпти 434 і рати 423.558.57 К., сплачено векселів 1846 на рати 1.713.230.76 К., разом позичок 2280 штук на 1.136.789.33 К.

Остало з кінцем року 4169 позичок на скрипти в сумі 2.885.074.20 К з того 4099 скріпти в сумі 2.862.983.10 К інтабульованих на перші місяці в способі пупілярний, а 70 скріпти в сумі 22.091.10 К не інтабульовані, але скріплені відповідною порукою.

Пересічно 1 позичка на скріпт 692 К.

Позичок на векселі остало 744 на суму 486.405.57 К, пересічно 1 вексель 910 К. В порівнянні з попередніми літами сума векселевих позичок збільшила ся, бо з векселевого кредиту в Товаристві користають окрім приватних членів в значнішім ступені рускі Товариства.

Товариствам кредитовим уділяло ся векселевий кредит лише на рееконт векселів портфелевих. Векселі інших Товариств і приватних членів відповідно забезпеченні інтабульованими записами кавційними або порукою, а в частині також підкладами житівих поліс або ефектів.

Натомість що до позичок скріптових Дирекція від двох літ змагає до того, щоби сума всіх уділених позичок не перевищала стану вкладок і для того обмежила уділюване позичок, однак мимо того що і тепер стан всіх уділених позичок перевищує суму нормальних вкладок.

Дотепер уділило наше Товариство в протягу 14 літ 14.010 позичок на скрипти і векселі на суму 12.186.989.16 К, в которых сплачено 9197 на суму 8715.509.39 К, остало з кінцем року до сплати 4803 на суму 3.471.479.77 К (на 4169 скріптах 2.885.074.20 К і на 644 векселях корон 586.405.57 с.).

Позички дістають тільки члени Тов-а, які після статута мусять бути рівночасно членами Товариства взаїмних обезпечень „Дністер“, на добре і продуктивні цілі, найчастіше на купно землі.

Відсотки від позичок на скріпти довжні побирають в висоті 6%, так само, як в попередніх літах; від векселевих позичок також 6%, а від деяких Товариств виймково 5½% і 5%. Від вкладок щадничих плачено без зміни 4%.

Солата позичок відбувається правильно.

Залегlosti у 346 довжників виносили з кінцем року 497 рат в сумі 31.025.19 К (менше як 1% суми позичок); ті залегlosti були переважно з послідньої половини 1909. р.

На дорогу судову віддано 15 справ на суму 7.979.32 К, в попереднього року остало заціпненіх 42 справ на суму 30.182.24 К, з того сплачено в протягу року в частині 21, а в цілості 19 справ на суму 17.115.77 К, остало 38 справ на суму 21.045.79 К.

Зголосень о позички було 1151 (в 1908. р. 1216); відступило від зголосень 13, признано 665, відмовлено 467 зголосеням, а до 6 зголосень не достарчено вимаганих вияснень.

На рахунку різних сторін суть кавції затримані з позичок на забезпечені повставлених умов.

Приходу відсотків було від позичок скріптових і векселевих 200.569.67 К, від льокаций і цінних паперів 22.114.84 К, від невиповідженіх вкладок 761.40 К, разом всіх 223.445.91 корон се виносить 5.08%, від капіталу оборотового.

Кошти адміністрації виносять суму 51.661 К 28 с., т. в. 1.17% оборотового капіталу.

Чистий зиск за рік 1909. виносить 31.944 К 98 с., до того позісталість за р. 1908. 2.462 К 06 с., разом зиску 34.407.04 К.

З чистого зиску Надзираюча Рада внесе на заг. зборах 26. мая призначити: 1) до фонду резервового (§. 14. стат.) 4.000 К, 2) на дівіденду від уділів членських 6% а то: цілу дівіденду від уділів 245.283.52 К зложених з перед 1/1. 1909. 14.717.01 К, ¼ дівід. від уд. 18.387.91 К зложених до 30/6. 1909. 551.64 К, ¼ дівід. від уд. 10.807.31 К зложених до 30/9. 1909. 162.12 К, разом 15.430.77 К, 3) на добровільні цілі: а) для Руского Товариства педагогічного на жіночу семінарію учит. дар ювілейний на підставі рішення загал. зборів в дня 14. мая 1908. (III. рата) 4.000 К, б) на інші добровільні цілі до розпорядимости Ради Надзираючої, 10.000 К, 4) перенести на рік слідуючий решту 976.27 К, разом 34.407.04 К.

Переглядаючи рахунки тов-а обез. „Дністер“ за 17 літ естворення, бачимо, що за той час виплачено за 19.970 шкід 10.984.549 К. Звороти членам від 1900. р. виносять 1.369.665 К. Агенти дістали пропізії 1.515.257 К.

На публичні добровільні цілі уділено частину з Товариства обезпечені, частину з фондів Товариства кредитового 104.545 К, а се: Преосві

Ординаріятам і товариству св. Петра на ц-ркви 22.063 К, Товариствам взаємної помочі діків 4.080 К, СС. Служебницям 1.050 К, руским бурсам і Шкільним Помочам для молодежі шкільної і ремісничої 33.682 К, Товариству педагогічному у Львові на будову і школи 17.600 К, іншим Товариствам (св. Павла, Зорі, Соколови, Сільському Господареві, на промисл молочарський, Народній Лічниці) 23.598 К, принарадні складки 2.572 К.

Для сторожі огневих і громад на пожарні прибори уділено запомог і нагород за ратунок 71.235 К.

Тов-а взаємн. кредиту „Дністер“ за 14 літ естворення уділило 14.010 позичок в сумі 12.186.989 К.

Оба товариства, як бачимо зі звітів, розвивають ся правильно і дуже гарно. Велику заслугу біля розвою „Дністра“ поклав пок діректор Кулаковський. Дай Боже, щоби такою симпатією нашої суспільності, що доси, тішив ся дальше наш „Дністер“, а новому завідуючому директорові п-дрови Федакові, звісному зі своєї енергії і дотеперішній праці, желаємо витривалості і осянення як найкрасшого розцвіту сеї всенародної інституції.

Телеграми

з дня 13. мая.

Петербург. Цар по нараді зі Столипіном має розвязати фінляндський сойм.

Відень. Чеські хліборобники поставлять проект „рамового закона язикового“ як нагле внесене. За сим начерком стоять також рускі послі.

Триест. Сейзмографічні прилади визначили вчера вечером сильне землетрясене, яке тривало 12 секунд.

Солунь. Міністер війни Магмуд Шефкет башпа обняв головне начальство над армією в Альбанії.

Реальність в Коломії на продаж.

В Коломії при ул. Українській ч. 57 є на продаж з вільної руки з причин відходу реальність, зложені з будованого дому о 4 кімнатах, принадлежности, господарські будинки, сад овочевий і поле на ярину. Єсть довг затягнений агент 10.000 корон потрібна. Поменікане сухе і здорове а надається до винайму передовсім для вдовиць з причини догідного поділу. — **ГРИГОРІЙ АНАНІЄВІЧ**, ц. к. старший секретар староства.

Colosseum в пасажи Германів

при ул. Сояшній у Л'єві.

від 1. до 16. мая 1910.

Найгарніша сенсація.

Шоденно о 8. год. вече представлена. В неділі і съвта 2 представлена о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що пятниці High-Life представлена. Білсти вчасніше можна набути в конторі Пльона при ул Кароля Людвіка ч. 5

Для прикрашения комнат і Читалех!

ТАРАС ШЕВЧЕНКО в домовині і МОГИЛА ШЕВЧЕНКА над Дніпром

Картини Сластьона виконані в артист. інституті Ангерера у Відні у величині 24+30 см. можна набути в книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка у Л'єві, Ринок ч. 10; за 80 сотиків без пересилки, за 1 К з пересилкою (franco). Прибуток з ровпродажі жертвується ради Ол. Барвінського на памятник Т. Шевченкові в Київі.

Ол. Барвінський. Історичний огляд засновин Народного Дому у Львові (на основі жерел). — Ціна 80 сотиків.

Ол. Барвінський. З останніх десятиліть XIX віку. — Ціна 40 сот.

W sprawie uniwersytetu lwowskiego list Edw. Gniewoza, szela sekcyjnego ministerstwa wyzna i ośw. do Alexandra Barwińskiego — Ціна 10 сот.

Гомерова Одиссея, переклад Ніщинського Байди. Ч. I і II. — Ціна 4 К 40 с.

Метаморфози Овідія, переклад Сердешного. — Ціна 1 К.

Григорій С. Сковорода. — Ціна 30 с. Коніцький, Непримирена. — 40 с. Куліш, Дон Жуан Байрона. — 40 с. Антін Головатий, Уманця. — 30 с. Шевченко, Наймичка, повість. — 60 с. Княгиня 30 с.

Проф. Ратміров. повість „Мордовця“. — 40 с. Оржешко, Великий, новеля. — 50 с. Йов, переслів П. Ратая. — 1 К.

Можна дістати через адміністрацію „Руслана“ або в книгарні Н. Товариства ім. Шевченка.

Др. Богдан Барвінський:

Зізд галицького князя Данила з угорським коюлем Белею IV. в Прешбурзі 1250 р. Історично-критична аналіза. Львів 1901. 16° ст. 18. — Ціна 50 сот.

Прешбурський зізд в справі спадщини по Бабенбергах. (Причинок до історії великого австрійського безкоролівства). Львів 1903. 8° ст. 27. — Ціна 30 с.

Жигімонт Кейстутович, великий князь Литовско-руський. Історична монографія. Жовква 1905. 8° ст. XIV+170. — Ціна 2 К.

Zygmunt Kiejstutowicz, ksiażę starodubski. Львів 1906. 8° ст. 28. — Ціна 50 с.

Bogurodzicza dzewicza z історичні висновки дра Шурата. (В інтересі історичної правди). Львів 1906. мала 8° ст. 41. — Ціна 20 с.

Історичні причинки. Розвідки, замітки і матеріали до історії України-Русі. I. Жовква 1908. мал. 8° ст. 170. — Ціна 2 К.

Історичний розвиток імені українсько-руського народу. Львів, мал. 8° ст. 41. Ціна 40 с.

Pieczęcie książąt halicko-włodzimierskich z pierwszej pol. XIV. w. Kraków 1909. мал. 8° st. 22. Ціва 40 с.

Pieczęcie bojarów halicko-włodzimierskich z pierw. połowy XIV. w. — вел. 8° st. 4. Львів Ціна 5 сот.

Дістати можна в книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові, Ринок 10.

Телефон 788. — Кonto щадницї поштової 25.261.

Товариства взаємних обезпечен

„Дністер“

у Л'єві, ул. Руска ч. 20. (власний дім).

приймає обезпечення будинків, збіж і знарядів господарських, від шкід огнєвих під корисними усlovіями,

числити умірковані премії за обезпечення,

ліквідує шкоди безпроволочно по поштарі,

уділяє обезпеченім членам з річної надвіжки звороти.

За рік 1909 припадає на користь членів зворот 10%.

Поліси „Дністра“ приймає позички Банк краївий у Л'єві і в Чернівцях, Галицька Каса Ощадності, Руска щадниця і інші каси ощадності.

Через „Дністер“ можна асекуровати на житє в Товаристві взаємних обезпечені в Кракові. Інформації до обезпечення уділяють агенції „Дністра“.

Зголосzenia письменних господарів о агенцію приймають ся тільки з таких громад, де єще не робить інший агент „Дні